

Řešení úkolu: seminář č.4

Nejčastější chyby:

Úplně na začátek... mnoho z vás si stěžovalo, že strávili hledáním odpovědi neúměrně moc času. Sám jsem si to při sestavení řešení zkušel a až na několik výjimek, stačilo v ASPI najít jeden § a z něj při odpovědi vyjít. Hledání v ASPI je jeden z cílů předmětu + bude se vám hodit minimálně u zápočtu a zkoušky, zvažte, zda hledání nevěnovat větší pozornost.

Obchodní zákoník (zákon č. 513/199 Sb.) byl nahrazen ve 2014 občanským zákoníkem (89/2012 Sb.) a Zákonem o obchodních korporacích (90/2012 Sb.). Uvádět jej tedy při odkazech je nesprávné a v dalších týdnech, to budu vracet k přepracování.

Doporučuji při vyhledávání v zákoně se také dívat na názvy kapitol, dílů, oddílů atd. jejich názvy pomáhá při pochopení systematiky zákona.

Na otázky neodpovídejte ano/ne, má pravdu/nemá pravdu atd. Vždy doložte, proč si to myslíte, tedy na základě jakého § zákona si to myslíte.

Myslete na to, že dokument vkládáte do ISu, a proto pokud využíváte cizí myšlenku, nebo něco odněkud kopírujete, citujte správně.

Mnozí z vás odhalili, že informace lze získat i ze serverů jako je třeba epravo.cz, pravni prostor.cz a další.

Teoretická část:

- 1) Co je to podíl? Co znamená, hovoříme-li o kvalitativní a kvantitativní stránce podílu? V jaké souvislosti hovoříme o druhu podílu?
  - *podíl vyjadřuje míru účasti každého spoluvlastníka na vytváření společné vůle a na právech a povinnostech vyplývajících ze spoluvlastnictví věci (§ 1122 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“)) Každý ze spoluvlastníků je úplným vlastníkem svého podílu (§ 1121 OZ)*
  - *pro účely obchodního práva je nutno nahlédnout do zákona č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích (dále jen „ZOK“). Konkrétně § 31 a 32 ZOK*
  - *Kvantitativní stránka vyjadřuje výši podílu v procentech a hodnotu podílu, která je závislá na výsledku hospodaření společnosti za zdaňovací období na hodnotě čistého obchodního majetku. Kvalitativní stránka podílu je zaměřena na souhrn práv a povinností, které plynou z účasti společníka ve společnosti.*
  - *Dohodnou-li se tak společníci ve společenské smlouvě, lze připustit ve společnosti existenci různých druhů podílů. Podíl, se kterým zůstanou spojena obvyklá práva a povinnosti, bude podílem základním. Nejrůznější modifikace práv a povinností povedou ke vzniku tzv. zvláštního podílu. Více v § 135 ZOK.*

Více k tématu zde: <https://www.epravo.cz/top/clanky/druhy-podilu-ve-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-96279.html>

- 2) Uveďte komplexní výčet právních důvodů vzniku a zániku účasti společníka na společnosti (srovnejte rozdíly mezi kapitálovými a osobními společnostmi).

Vznik

- a) *Vznik účasti v souvislosti se založením společnosti společníkem*
- b) *Převzetí vkladové povinnosti při zvýšení základního kapitálu § 219 – 226 ZOK*
- c) *Převod podílu § 207 – 210 ZOK*
- d) *Přechod podílu § 42, 211 ZOK*

Zánik

- a) *vystoupením společníka §202 ZOK,*
- b) *dohodou o ukončení účasti společníka §203 ZOK,*
- c) *vyložením společníka §204 ZOK,*
- d) *zrušením účasti společníka soudem §205 ZOK,*
- e) *dalšími způsoby zániku společníka ve společnosti (viz §206).*

Praktická část:

Příklad 1 – pojem podílu

Představte si, že budete řešit vybrané právní problémy společnosti ZEMO, spol. s.r.o. K dispozici máte společenskou smlouvu této společnosti a notářský zápis o rozhodnutí valné hromady v roce 2017. Z těchto dokumentů při řešení dalších otázek vycházejte. Dříve, než budete řešit další otázky, analyzujte na základě společ. smlouvy společnosti ZEMO, s. r. o. a notářského zápisu o rozhodnutí valné hromady, jímž se mění společenská smlouva, vztahy uvnitř společnosti:

- *Jaké jsou ve společnosti zřízeny orgány?*
  - *Statutární orgán (jednatelé) a společníci*
- *Kdo je jejich členem?*
  - *Jednatelé a společníci*
- *Jaké má společnost společníky? (v zadání je uvedeno abyste vycházeli z notářského zápisu z roku 2017 <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=48558949&subjektId=566808&spis=698883>)*
  - *Václav Krč, 540.000 Kč, 40 %*
  - *Milan Bartošek, 540.000 Kč, 40 %*
  - *Helena Bartošková 135.000 Kč, 10 %*
  - *Tereza Krčová 135.000 Kč, 10 %.*
- *Současný stav k 15.3.2020*
  - *Václav Krč, 30 %, 405 hlasů,*
  - *Milan Bartošek, 30 %, 405 hlasů*
  - *Barbora Slabotinská, 10 %, 135 hlasů*
  - *Vendula Krejčí, 10%, 135 hlasů*

- Helena Bartošková, 10 %, 135 hlasů
- Tereza Černá 10 %, 135 hlasů.

Příklad 2 – podíl na zisku

Z řádné účetní závěrky vyplývá, že výsledek hospodaření společnosti (po odečtení daně) v běžném účetním období činil 100.000 Kč v prvním roce. Jednatel společnosti ZEMO, spol. s.r.o. pan Milan Bartoška, se na vás obrátil s dotazem, jak je to s vyplacením podílu na zisku.

- 1) Tvrdí, že jako společník s 30% podílem na společnosti si může rovnou ponechat 30.000 Kč, zbytek pak odevzdá ostatním společníkům k rozdělení. Je tento postup správný? Popište postup při rozdělení a výplatě zisku. *Je podíl na zisku totéž, co právo na zisk?*
  - Částka k rozdělení nesmí v kapitálové společnosti nebo družstvu překročit součet výsledku hospodaření posledního skončeného účetního období, výsledku hospodaření minulých let a ostatních fondů, které může kapitálová společnost nebo družstvo použít podle svého uvážení, snížený o příděly do rezervních a jiných fondů v souladu se zákonem a společenskou smlouvou.
  - O vyplacení podílu na zisku a na jiných vlastních zdrojích rozhoduje statutární orgán, v tomto případě oba jednatele společně, pan Bartoška si tedy nemůže (neměl by) vzít peníze dle výše zmíněné úvahy bez předchozího projednání s Ing. Krčem. Společně by pak měli vydat rozhodnutí nejvyššího orgánu společnosti o rozdělení zisku, v kterém může být hospodářský výsledek snížen například o odvody do rezervního fondu, a následně se tento výsledek rozdělí mezi všechny společníky dle jejich podílů, neurčují-li společenská smlouva jinak.
  - Právo na podíl na zisku nebo jiných vlastních zdrojích je samostatně převoditelné ode dne, kdy valná hromada o rozdělení zisku nebo jiných vlastních zdrojů rozhodla. § 352 (zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů, § 34)
  - Jeho tvrzení je nepravdivé, byla zdaněna 19% daní z příjmů právnických osob. Společníkovi musí srazit ještě 15% srážkovou daň a společníkovi vyplatí 85 % uvedeného zisku. Srážková daň se odečítá při výplatě podílu na zisku, což je do 3 měsíců po usnesení valné hromady. (§ 352 ZOK)

- 2) Za jakých podmínek může být podíl na zisku vyplacen? Kdo nese odpovědnost za to, že tyto podmínky budou dodrženy?
  - Viz. Výše
Odpovědnost za dodržení těchto podmínek nese nejvyšší orgán společnosti – valná hromada.

Příklad 3 – právo na informace, loajalita

Tereza Černá, jako jeden ze společníků, je znepokojena se situací ve společnosti. Nezdá se jí, že by společnost skutečně v roce 2016 vygenerovala tak malý zisk. Podezírá jednatele společnosti, že si peníze vyplácí sami. Chtěla by proto provést kontrolu hospodaření společnosti.

1) Je společník oprávněn nahlížet do dokladů společnosti a kontrolovat je? Jak toto své právo realizuje? (změnila by se vaše odpověď, pokud by společnost měla formu akciové společnosti)

- *Dle § 155 ZOK: Společník má právo na valné hromadě i mimo ni požadovat od jednatelů informace o společnosti, nahlížet do dokladů společnosti, kontrolovat údaje obsažené v předložených dokladech a další práva na informace určená společenskou smlouvou; to platí obdobně pro společníkova zástupce, bude-li zavázán alespoň ke stejné mlčenlivosti jako společník a společnosti tuto skutečnost doloží.*
- *S výjimkami dle § 156.*

2) Jednatelé společnosti s poskytnutím informací nesouhlasí. Jednak mají pochyby o důvodech, proč se Tereza Černá o hospodaření společnosti zajímá, neboť je společníkem i konkurenční společnosti. Namítají také, že jde už o třetí takovou žádost tento měsíc, kdy část požadovaných informací vyplývá z účetní závěrky, a že poskytování informací společnost neúměrně zatěžuje, neboť společník požaduje, aby mu bylo umožněno pořídit si kopii všech dokladů. Jednatelé tvrdí, že společník jen „zkusmo“ žádá všechny doklady (tzv. fishing) s tím, že společníkovi přece „nedají všechno“, neboť doklady obsahují obchodní tajemství. Formulujte radu.

- *Mohou ji tak zabránit na základě faktu o loajalitě společníka ke společnosti a podezření o porušování mlčenlivosti. Více o pravidlech o středu zájmu § 54 a násl. ZOK*
- *Doporučuji ke čtení také článek <https://www.epravo.cz/top/clanky/pravo-spolecnika-na-informace-formulace-petitu-108677.html>*

3) Ostatním společníkům se zvědavost Terezy Černé také příliš nezamlouvá. Navíc vědí, že společník působí i v konkurenční společnosti, a proto by rádi informační oprávnění společníka nějak omezili. Je vůbec možné sjednat omezení práva na informace? Kdo by o tom v tomto případě rozhodoval?

- *Odpověď v tomto případě zní, že právo na informace nelze platně omezit ve společenské smlouvě, ani jiným právním jednáním, vyjma právě § 156.*
- *Kompetenci pro posouzení sporu o míře střetu zájmů, tím potenciálně porušení loajality či zcizení obchodní tajemství má soud. Na ten mohou ostatní společníci obrátit, pokud považují „zvědavost“ za škodlivou pro danou právnickou osobu, nikoliv pro sebe samé.*
- *Pokud společnost odmítne informace poskytnout, má možnost na soud obrátit i odmítnutý společník, aby rozhodl o sdělení požadovaných informací.*

Příklad 4 – příplatková povinnost, změna společenské smlouvy

1) Společnost se potýká s finančními potížemi. Jednatelé společnosti se proto na Vás obrátili o radu, že by rádi zařadili do společenské smlouvy příplatkovou povinnost. Navrhují

formulaci společenské smlouvy „Valná hromada může svým usnesením uložit společníkům povinnost poskytnout peněžité příplatky. Příplatková povinnost je spojena se základními podíly.“ posuďte vhodnost takto formulované změny. Navrhněte úpravu.

O příplatkové povinnosti (povinné i dobrovolné) se dočtete více zde: <https://www.epravo.cz/top/clanky/priplatek-mimo-zakladni-kapital-jako-efektivni-zpusob-posileni-vlastniho-kapitalu-107267.html>

V ZOK § 162 se uvádí: (1) Společenská smlouva může určit, že společnost může usnesením valné hromady společníkům uložit povinnost poskytnout peněžité příplatek (dále jen „příplatková povinnost“).

(2) Společenská smlouva určí, jakou výši nesmí příplatky ve svém souhrnu překročit, jinak se k usnesení valné hromady o příplatkové povinnosti nepřihlíží. Společenská smlouva také určí, zda a s jakými podíly je příplatek spojen.

(3) Příplatky poskytují společníci podle poměru svých podílů, ledaže společenská smlouva určí jinak.

Namíste je proto podívat se do společenské smlouvy společnost, o které se je tento příklad (ZEMO, spol. s r.o.).

TIP: v roce 2014 vstoupil v platnost a účinnost ZOK a všechny právnické osoby do dvou let musely přizpůsobit své společenské smlouvy. Hledejte tedy v Sbírce Listin OR nejdále v roce 2014, a pak se ujistěte, že od té doby nebyla změněna.

Ve spol. smlouvě strana patá bod 9 je uvedeno, že příplatek může být až ve výši 25 % základního kapitálu a připlácí se dle výše podílů společníků.

Návrh: „Společnost může uložit usnesením valné hromady uložit společníkům povinnost poskytnout příplatek, a to do maximální výše (uvedte kolik % to má být, případně částku v Kč). Příplatky poskytují společníci dle poměru svých podílů.“

2) Kdo bude o změně společenské smlouvy rozhodovat? Čí hlasy budou pro změnu potřeba? Jakou formu bude mít změna společenské smlouvy?

- *Dle § 147 může být společenská smlouva „... měněna dohodou všech společníků; pro tuto dohodu se vyžaduje veřejná listina (tj. notářský zápis). Stanoví-li tak společenská smlouva, může být měněna i rozhodnutím valné hromady.“ Tedy.. buď o tom rozhodnou všichni společníci a podepíší notářský zápis, nebo obdobou ověřenou listinu. To má výhodu, že o tom mohou rozhodnout i mimo svolání valné hromady. Pokud se nedohodnou, budou hlasovat na valné hromadě.*

- Bylo by možno rozhodnout per rollam?

Ale lze rozhodnout per rollam (na dálku - § 175 ZOK), pokud to nevylučuje společenská smlouva. Funguje to tak, že svolavatel valné hromady současně s pozvánkou a zašle i návrh rozhodnutí, které má být učiněno na valné hromadě. Každý společník pak má možnost do 14 dnů doručit své rozhodnutí k návrhu a nemusí se pak účastnit valné hromady.

- Jaké jsou formální podmínky?
Opět § 175 ZOK

Příklad 5 – dispozice s podílem

Společník Milan Bartoška by rád svoji účast na společnosti ukončil. Nechce se mu totiž platit příplatek, pro který dříve hlasoval. Uzavřel proto ústní smlouvu o prodeji obchodního podílu s panem Davidem Matějkou.

1) Je ústní smlouva dostačující? Za jakých podmínek bude smlouva účinná?

Samotný převod je samozřejmě povolený a nelze zakázat ani ve společenské smlouvě. Platí však, že ostatní společníci mohou mít dle společenské smlouvy předkupní právo. Tedy musí být primárně osloveni, resp. pokud by jim nebyl podíl předem nabídnut, ale prodám třetí osobě, mohou poté co se dozví o prodeji podíl odkoupit za cenu sjednanou s třetí osobou.

Zároveň, valná hromada poté co se dozví o převodu na třetí osobu (mimo stávající společníky), musí tento převod schválit, jinak není platný.

Je vyžadována písemná forma dle § 208, neboť na základě ní může následně dojít k zápisu do OR. Více v § 207 – 209 ZOK.

2) Uvažte, že k převodu podílu nakonec došlo a společníkem společnosti ZEMO, spol. s r.o. se stal pan David Matějka. Na další valnou hromadu se dostává manželka pana Matějky s argumentem, že nabytý podíl je součástí SJM a proto bude dále hlasovací práva vykonávat ona. Má pravdu?

Nemá. Právo nakládat s hlasovacím právem náleží jen společníkovi dle seznamu společníků, který vede společnost § 139 ZOK. A také § 709 odst. 3: „Součástí společného jmění je také podíl manžela v obchodní společnosti nebo družstvu, stal-li se manžel v době trvání manželství společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva. To neplatí, pokud jeden z manželů nabyl podíl způsobem zakládajícím podle odstavce 1 jeho výlučné vlastnictví. Nabytí podílu nezakládá účast druhého manžela na této společnosti nebo družstvu, s výjimkou bytových družstev.“

Srovnej s <https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/sjm-a-obchodni-podil-106454.html>

Pro hlasování by musela mít speciální oprávnění, např. plnou moc.

3) Pan Matějka se posléze dohodne s Václavem Krčem, že podíl převede na něj. Jak by se pak změnilo rozložení podílu ve společnosti?

Získal by 60% obchodní podíl a 810 hlasovacích práv.

Ostatní s tím však nesouhlasí a valná hromada proto souhlas s převodem podílu neudělí. Jaké další možnosti má pan Matějka, pokud ve společnosti nechce setrvat?

Chyták ... VH je tvořena kým? Společníky, tedy Matějka a Krč mají 60 % a jsou schopni ostatní přehlasovat, nedává proto smysl, aby to neprošlo...

Pokud by šlo o jinak velké podíly, a oni si to nemohlo jednoduše schválit nastala by situace, kdy by Matějka chtěl jednostranně odejít ze společnosti.

a) Dle § 202 ZOK – vystoupení ze společnosti – pokud nesouhlasí se změnou podnikání, nebo s prodloužením trvání společnosti – není tento případ

- b) Dle § 203 ZOK - Dohoda o ukončení účasti společníka - Účast společníka ve společnosti může být ukončena písemnou dohodou s úředně ověřenými podpisy všech společníků a odevzdáním kmenového listu společnosti, byl-li vydán. – mohlo by k tomu dojít
- c) Dle § 204 ZOK – Vyloučení společníka – soudem, porušuje-li zvláště závažným způsobem svou povinnost, ačkoliv byl k jejímu plnění vyzván a na možnost vyloučení písemně upozorněn – není tento případ
- d) Dle § 205 ZOK - rušení účasti společníka soudem – pokud na něm nelze spravedlivě požadovat setrvání... více zde: https://www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=261015&csurn=79b36fd7

- Také možná varianta, ale nejpravděpodobněji dle § 203

Jak se vypořádá se společností a co se stane s podílem?

Vypořádá se dle využitého § 202 – 205 ZOK.

Z podílu se stane dle § 212 ZOK Uvolněný podíl – Podíl společníka, jehož účast zanikla jinak než převodem podílu, se považuje za uvolněný podíl. Dále se postupuje dle § 214 – 215 ZOK

- 4) Jak by se vaše odpovědi změnily, pokud bychom neuvažovali o prodeji podílu, ale o zřízení zástavního práva k podílu. Je to vůbec možné?

Podstatná ustanovení § pro tento případ jsou § 1320 – 1327 OZ

Je to možné. Zástavní právo k podílu se zřizuje písemnou zástavní smlouvou (§ 1314). V ní strany specifikují podíl a pro jaký dluh je zástavní právo zřízeno.

Pro více info doporučuji článek: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zastaveni-podilu-v-korporaci-podle-noveho-obcanskeho-zakoniku-98143.html>

- 5) Dříve, než pan Matějka stihl svůj podíl převést, zemřel. Do společnosti se opět dostavila jeho manželka (dále jen vdova Matějková) s tím, že dále bude práva společníka vykonávat ona. Má pravdu? Za jakých podmínek?

Pozor, zde nenechte zmást ust. § 2745 OZ, kde se píše o zániku pro smrt společníka. Je zřejmé, že se to týká pouze osobních společností.

Manželka sice je dědicem, ale není zřejmé, zda jediným, a proto se využívá ust. § 42. a podle toho, zda se dědicové dohodnou nebo ne se využívá odst. 1 resp. 2.

Příklad 6 – zánik účasti

V rámci dědického řízení však bylo zjištěno, že dědicem podílu není vdova Matějková, nýbrž Matějkův nemanželský syn Alois. Ten o účast ve společnosti vůbec nestojí. O právech a povinnostech společníka kapitálové obchodní společnosti nemá valného vědomí a vlastnictví podílu považuje za zatěžující.

- 1) Jak lze situaci řešit? Jaké má možnosti. Zvažte výhody a nevýhody jednotlivých řešení i s ohledem na fungování společnosti.

Syn má možnost odmítnout dědictví jako celek. S tím společnost nic nenadělá.

Nemůže však odmítnout pouze část dědictví třeba dluhy atd...

- 2) Alois Matějka se nakonec s ostatními společníky dohodl na ukončení své účasti na společnosti. Co se pak stane s podílem?

„Vypořádací podíl je majetkové právo, které vzniká, ukončí-li společník svoji účast ve společnosti za jejího trvání jinak než převodem podílu nebo udělením příklepu v dražbě. Vypořádací podíl tak představuje (nejčastěji) výtěžek z prodeje uvolněného podílu. Uvolněný podíl je podíl společníka, kterému zanikla účast ve společnosti s ručením omezeným (jinak než převodem). Tento uvolněný podíl je pak společnost s ručením omezeným povinna prodat za přiměřenou cenu. Vypořádací podíl je vlastně takovou náhradou za ztrátu účasti ve společnosti s ručením omezeným. Ostatní společníci mají samozřejmě předkupní právo na tento uvolněný podíl. Pokud by toto své právo uplatnilo více společníků, podíl by se rozdělil mezi ně podle výše jejich stávajících podílů ve společnosti.“

Více v článku: <https://portal.pohoda.cz/zakon-a-pravo/finance-a-dane/vyporadaci-podil-u-spolecnika-s-r-o/>

Má Alois Matějka nárok na nějaké plnění od společnosti či jiných osob? Jak se určí jeho výše?

Dle § 213 ZOK. Ano má nárok na plnění, typicky finanční plnění, ale lze i jinak.

Výše se zjednodušeně vypočítá = výtěžek z prodeje – účelné náklady na prodej. Nedaří-li se prodej, pak dle společenské smlouvy, nebo určí soud.

- 3) Při vypracovávání dohody o ukončení účasti Aloise Matějky na společnosti jste si všimli, že na majetek Aloise Matějky byl prohlášen konkurz. Má tato skutečnost nějaký následek z hlediska jeho účasti ve společnosti? Pokud ano, kdy?

Při prohlášení konkurzu nedochází k zániku účasti společníka, ledaže dojde k a) zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku společníka, nebo b) zrušení konkursu proto, že je majetek společníka zcela nedostačující.

- 4) Jak by se změnila vaše odpověď, pokud by Alois Matějka nebyl v úpadku, ale pro jeho starší dluhy bylo vedeno exekuční řízení. Lze exekučním příkazem postihnout podíl? Jaký by měl takový příkaz následek pro účast Aloise Matějky na společnosti.

V případech a) pravomocné nařízení výkonu rozhodnutí postižením obchodního podílu, nebo b) právní moc exekučního příkazu k postižení obchodního podílu, se jedná stejně jako by došlo k zániku účasti společníka na společnosti.

Více zde: <https://www.epravo.cz/top/clanky/exekuce-na-podil-spolecnika-ve-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-106883.html>